

Oudfries en Oudnederlands, twee verwante talen in één woordenboek¹

Tanneke Schoonheim, [Instituut voor de Nederlandse Taal](#)

Inleiding

In Nederland hebben we twee officiële rijkstalen, het Nederlands en het Fries, die zich beide vanaf ongeveer 500 ontwikkeld hebben uit het West-Germaans. Waar het Fries in Nederland, het zogeheten Westerlauwers Fries, zich tegenwoordig voornamelijk beperkt tot de huidige provincie Friesland, over het algemeen naast het Nederlands, was het vroeger gangbaar in een groter deel van het land. In de vroege middeleeuwen werd Fries namelijk nog gesproken in de hele Nederlandse kuststreek, van het noorden van Groningen tot diep in Zeeland. Het waren de Salische Franken die in hun opmars naar het westen en het zuiden de Friezen terugdrongen naar het noorden. Nog steeds kent Noord-Holland een streek die West-Friesland wordt genoemd en waar sporen van het Fries in de taal worden aangetroffen.

Het Nederlands en het Fries delen dus dezelfde herkomst, het West-Germaans, en bestaan in Nederland al eeuwen naast elkaar. De woordenboeken en grammatica's van beide talen laten zien dat er naast verschillen ook veel overeenkomsten zijn. Het is daarom dat we een aantal van deze bronnen sinds enige tijd in combinatie met elkaar kunnen raadplegen. Voor de grammatica is er het [Taalportaal](#), waarin de fonologie, de morfologie en de syntaxis van het Nederlands, het Fries en het Afrikaans naast elkaar worden behandeld.

Voor de woordenschat beschikken we over het woordenboekportaal [Historische Woordenboeken Nederlands en Fries](#) waarin de digitale wetenschappelijke historische woordenboeken van beide talen zijn opgenomen. Mijn bijdrage gaat over de Friese inbreng in dit portaal en meer bijzonder de inbreng met betrekking tot het oudste Fries.

De woordenboeken van het INL/INT

In 2008 verscheen het [Oudnederlands Woordenboek \(ONW\)](#), een woordenboek dat de overgeleverde woordenschat van het Nederlands vanaf ca. 500 tot 1200 beschrijft. Daarmee werd in één keer 700 jaar aan de lexicaal-semantische beschrijving van het Nederlands toegevoegd. Het uitsluitend digitaal beschikbare ONW werd vervolgens toegevoegd aan het woordenboekportaal *Historische Woordenboeken van het Nederlands online* van het toenmalige Instituut voor Nederlandse Lexicologie in Leiden, tegenwoordig het [Instituut voor de Nederlandse Taal](#).

In dit portaal waren toen al het [Vroegmiddelnederlands Woordenboek \(VMNW\)](#), het [Middelnederlandsch Woordenboek \(MNW\)](#) en het [Woordenboek der Nederlandsche Taal \(WNT\)](#)

---

¹ Dit is een vertaling uit het Engels van de lezing die op 14 juni 2019 in Leeuwarden werd gegeven ter gelegenheid van de 10de International Conference on Historical Lexicography and Lexicology.

opgenomen. Deze woordenboeken waren en zijn zowel individueel als gezamenlijk doorzoekbaar en de toevoeging van het ONW maakte het dus voor het eerst mogelijk om ruim 1500 jaar Nederlandse woordgeschiedenis gecombineerd te doorzoeken.

Het woordenboekportaal en het WFT

Dankzij een gezamenlijke inspanning van de Fryske Akademy en het Instituut voor Nederlandse Lexicologie en met financiële steun van CLARIN werd vervolgens in 2010 het [Woordenboek van de Friese Taal \(WFT\)](#) aan het portaal toegevoegd. Dit zusterproject van het WNT paste qua opzet en structuur prima bij de Nederlandse historische woordenboeken. Door de Friese woordenschat van het WFT en de historische woordenschat van het Nederlands via gemeenschappelijke trefwoorden aan elkaar te koppelen werd het mogelijk om gelijktijdig het Fries en het Nederlands te bevragen. De naam van het portaal werd na deze operatie gewijzigd in [Historische woordenboeken Nederlands en Fries](#).

Hedendaags Nederlands en hedendaags Fries

Ook bij de beschrijving van het hedendaags Fries in het *Online Woordenboek Nederlands - Fries* (OWNF) en het hedendaags Nederlands in het [Algemeen Nederlands Woordenboek \(ANW\)](#) is er sprake van samenwerking tussen de lexicografische afdelingen van beide instituten. Zowel de structuur als de trefwoordenlijst van het ONWF zijn namelijk in principe gebaseerd op die van het ANW. Waar het ANW echter wordt gemaakt om de hedendaagse woordenschat van het Nederlands vast te leggen en te beschrijven, is het hoofddoel van het OWNF om gebruikers handvatten te geven om het hedendaagse Nederlands dat in het ANW beschreven wordt, om te zetten naar het hedendaagse Fries. Daarom maken beide projecten gebruik van dezelfde trefwoordenlijst en van dezelfde editor, zij het dan dat er in de editor voor het Friese project op diverse punten velden zijn toegevoegd waarin een parafrase of vertaling van de Nederlandse woorden, woordgroepen en verbindingen gegeven kan worden.

Oudfries in het ONW

Er is behalve het WFT nog meer Fries in het portaal te vinden, maar dat zit wat meer verborgen. Het gaat om Oudfries materiaal tot en met het jaar 1200, dat is opgenomen in het *Oudnederlands Woordenboek*. Dat mag op het eerste gezicht vreemd lijken, maar er is wel een verklaring voor.

Een deel van het Oudfrieze materiaal wordt namelijk gevonden in de verzamelingen van toponiemen in het *Lexicon van nederlandse toponiemen* (LNT)² en het [Toponymisch Woordenboek \(TW\)](#)³. Soms laten deze vindplaatsen zelfs een hybride karakter zien.

Dat is bijvoorbeeld het geval bij de vindplaatsen van Akersloot, een plaats ten zuiden van Alkmaar, in de buurt van Castricum, in Noord-Holland. De oudste vindplaats *in Ekerslato* 'in Akersloot' dateert uit het tweede kwart van de twaalfde eeuw. Het eerste element van de plaatsnaam is Oudfries *eker*, *ekker* 'akker', terwijl het tweede element Oudfries *slāt* 'sloot' is. In het Oudnederlands zouden dit respectievelijk *akar*, *akkar* en *slōt* zijn geweest. Kort daarna, al in 1175, zien we dat het Oudfrieze *slāt* in de bronnen vervangen wordt door zijn Oudnederlandse tegenhanger *slōt*: *de Eckersslothe* 'van Akersloot' (1175), *in villa Ekkerslot* 'in het dorp Akersloot' (1182, kopie eind 12de eeuw). Andere 12de-eeuwse vindplaatsen zijn overgeleverd in kopieën uit de 15de eeuw, wat het materiaal mogelijk minder betrouwbaar maakt.⁴

Deze tendens wordt bevestigd door andere plaatsnamen in voormalig Fries gebied, die op *slāt* of *slōt* eindigen. In *Vronensloot, een onbekende plaats in Zuid-Holland, overgeleverd in de vorm *Vronanslat* uit 1125-1150, vinden we nog steeds de Oudfrieze vorm *slāt*.⁵ De vorm van het eerste element *vronan* kan er echter een indicatie van zijn dat de overgang van het Oudfries naar het Oudnederlands in deze attestatie al gaande is: de Oudfrieze vorm van dit element is namelijk *frāna*, terwijl *frōno* de Oudnederlandse vorm ervan zou zijn. Slechts enkele jaren later, in 1156, vinden we de vorm *Bruntheslothe*, die verwijst naar een onbekende plaats bij Weesp in Noord-Holland, met Oudnederlands *slōt*.⁶ Andere attestaties komen ook hier uit een 15de-eeuwse kopie en zijn niet absoluut betrouwbaar.⁷

Corpus Gysseling

Andere Oudfrieze bronnen zijn opgenomen in het [Corpus van Middelnederlandse teksten tot en met het jaar 1300 \(CG\)](#)⁸. Dit corpus, dat gewoonlijk het [Corpus-Gysseling](#) wordt genoemd, bestaat uit een vierdelige reeks met ambtelijke documenten en een zesdelige reeks met literaire teksten. Het

---

² D.P. Blok, R.E. Künzel en J.M. Verhoeff, *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200*. 1ste druk Amsterdam, 1988; 2de druk Amsterdam, 1989.

³ M. Gysseling, *Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (vóór 1226)*. Gent, 1960.

⁴ in *Ekerslato*. LNT 59; TW 43, 1101-1200 (kopie ca. 1420); in *Ekkerslote*. LNT 59, 1101-1200 (kopie ca. 1420); in *Ekerslate*. LNT 59, 1105-1120 (kopie ca. 1420); *Evo de Ekkerslato*. LNT 59, 1105-1120 (kopie ca. 1420); in *Ekkerslote*. LNT 59, 1125-1130 (kopie ca. 1420); *Hugo de Eckersloot*. LNT 59, 1174 (kopie ca. 1420).

⁵ in *Westerbeiran tres mansus a Mosa in Vronanslat*. LNT 376; TW 1028, 1125-1150 (falsum 1083).

⁶ a *Bruntheslothe* (...) *omnem decimam novę terrę*. LNT 102, 1156.

⁷ *Abboni de Meneslata*. (...). LNT 252-253, 1191-1210 (falsum 1105-1119, kopie ca. 1420); *iuxta Rethcheslat* (...) *falcacionem unius hominis*. LNT 300, 1130-1161 (kopie ca. 1420); *pratum fenarium ultra Sigodessloth*. LNT 323, 1130-1157 (kopie ca. 1420).

⁸ M. Gysseling, *Corpus van Middelnederlandse teksten (tot en met het jaar 1300)*. 's-Gravenhage, 1977-1980.

grootste deel van deze teksten dateert uit de 13de eeuw en is derhalve Middelnederlands. In een apart gedeelte aan het begin van het eerste deel van de literaire reeks is een aantal teksten opgenomen van voor het jaar 1200. Hoewel Gysseling deze teksten op de titelpagina als Oudnederlands bestempelt, wordt uit de inleidingen bij de individuele documenten duidelijk dat hij een aantal ervan expliciet als Oudfries beschouwt. Het betreft verschillende runeninscripties, geschreven tussen de 6de en de 9de eeuw, en een tekst met psalmglossen uit het derde kwart van de 12de eeuw.

Oudfries woordenboek

In tegenstelling tot de oudste fase van de andere uit het West-Germaans voortgekomen talen, zoals het Nederlands, het Saksisch en het Engels, die over het algemeen in de loop van de 12de eeuw overgaat naar een nieuwe fase, strekt de periode van het Oudfries zich uit tot halverwege de 16de eeuw. Dan voltrekt zich in een relatief korte periode de overgang van Oudfries naar Nieuwfries, zonder dat de voor andere talen kenmerkende middelfase wordt doorgemaakt. Voor een Oudfries woordenboek is het dus niet genoeg om de woordenschat tot 1200 te beschrijven, zoals dat voor het Oudnederlands het geval is. Hoewel er recent verschillende mooie werken zijn gepubliceerd op het gebied van het Oudfries, zoals het *Old Frisian Etymological Dictionary* in 2005⁹, het *Altfriesisches Handwörterbuch* in 2008¹⁰ en *An Introduction to Old Frisian* in 2009¹¹, is een wetenschappelijk woordenboek van het Oudfries tot op heden nog niet gerealiseerd.

Vanwege dit feit is het Oudfriese materiaal indertijd voorlopig opgenomen in het *Oudnederlands Woordenboek*. Het idee hierachter was dat als er in de toekomst een Oudfries woordenboek zou komen, het beschikbare Oudfriese materiaal met bijbehorende informatie daar in zijn geheel naartoe overgeheveld kon worden.

Oudfries materiaal tot 1200

Runeninscripties

Het Oudfries materiaal bevat een aantal runeninscripties, het 'Taxisstaafje van Britsum'¹², het 'Zwaardje van Arum'¹³, de 'Kam van Toornwerd'¹⁴ en de 'Kam van Oostum'¹⁵. Ook de niet in het

---

⁹ D. Boutkan & S.M. Siebenga, *Old Frisian Etymological Dictionary*. Leiden, 2005.

¹⁰ D. Hofmann, A.T. Popkema & G. Hofmann, *Altfriesisches Handwörterbuch*. Heidelberg, 2008.

¹¹ R.H. Bremmer, *An Introduction to Old Frisian*. Amsterdam, 2009.

¹² 'Taxisstaafje van Britsum', begin 6de eeuw (Leeuwarden, Fries Museum): (bovenkant:) þin i æ ber et dud. 'Draag deze ijf altijd in de (vorstelijke) raad.' (onderkant:) [...]:n: bīrīd mi. '(Hij) draagt mij.'

¹³ 'Zwaardje van Arum' ca. 550-650 (Leeuwarden, Fries Museum): *Inscriptie*: edæ: boda. 'Voor Ed, bode.'

¹⁴ Kam van Toornwerd, 8ste eeuw (Groningen, Museum voor stad en lande): kōbu (*l.* kombu). 'Met deze kam.'

¹⁵ 'Kam van Oostum', 9de eeuw: ælb kabu (*l.* kambu) deda habuku. 'Alf maakte een kam voor Habuk.'

Corpus Gysseling opgenomen runeninscriptie van Bernsterburen, die rond 800 gedateerd wordt, is hieraan toegevoegd, in de editie van Quak 1991¹⁶.

Over de interpretatie van veel runeninscripties is het laatste woord nog lang niet gezegd en nader onderzoek zal zeker voor nieuwe inzichten zorgen. De verwerkte runeninscripties leveren bij elkaar 22 woordvormen op die in het ONW bij 16 trefwoorden ondergebracht werden. Eigennamen zijn hierbij buiten beschouwing gebleven, zoals ook bij het overige materiaal voor het woordenboek.¹⁷

De Groningse Psalmglossen

De Oudfriese of Groningse Psalmglossen dateren uit het derde kwart van de 12de eeuw. Ze bestaan uit een aantal Latijnse woorden die voorzien zijn van een Oudfries equivalent. Volgens Gysseling gaat het om een afschrift van een oudere tekst met interlineaire glossen.¹⁸ Het gaat in totaal om 89 woordvormen die bij 64 Oudnederlandse trefwoorden werden ondergebracht.¹⁹

Plaatsnamen

Het grootste deel van de Oudfriese woordenschat van voor 1200 is echter te vinden in het toponymische materiaal. Ook in gebieden waar de Friezen al lang geleden verdwenen zijn, bevatten veel plaatsnamen nog sporen van de taal van de oorspronkelijke bewoners. Met name de plaatsnamen in Noord- en Zuid-Holland vormen, uiteraard samen met die uit de huidige provincies Friesland en Groningen, een behoorlijke bron van Oudfries materiaal.

Een deel van dit materiaal is niet exclusief Oudfries of Oudnederlands, maar gemeenschappelijk aan beide. Dat is ook niet meer dan logisch voor twee talen die uit dezelfde bron zijn voortgekomen en die zich eeuwenlang zo dicht bij elkaar hebben ontwikkeld. In het ONW zijn veel van deze woorden

---

¹⁶ A. Quak, 'Zur Inschrift von Bernsterburen' in: *Amsterdamer Beiträge zur älteren Germanistik* 34 (1991), 19-21: an wudu kiri þu. 'Keer je naar het woud' (Bernsterburen, ca. 800).

¹⁷ De Oudnederlandse trefwoorden zijn *ana* 'aan', *at* 'in', *beran* 'dragen', *bodo* 'bode', *dugath* 'deugd', *duon* 'doen', *ie* 'altijd', *ik* 'ik', *iwa* 'ijf', *kamba* 'kam', *kēren* 'keren', *mit* 'met', *takan* 'grijpen', *these* 'deze', *thū* 'jij', *unnan* 'gunnen' en *widu* 'woud'.

¹⁸ 'De taal van de glossen is Oostfries. Mede op grond van de herkomst van het handschrift uit Assen en van de insgelijks in de band verwerkte notariële akte uit Groningen, mag men de glossen in de provincie Groningen lokaliseren.' (Gysseling 1980: 134)

¹⁹ Het betreft de trefwoorden *anabūwon* 'bewonen', *bedahūs* 'gebedshuis; kerk, tempel', *benedīon* 'zegenen', *bifolgon* 'vervolgen', *biruoren* 'beroeren', *biskirmiri* 'beschermer', *dēlon* 'delen', *ēra* 'eer', *fan* 'van', *farduon* 'vernietigen', *farholana* 'verborgene', *fethera* 'vleugel', *filo* 'veel', *fiunt* 'vijand', *fliegan* 'vliegen', *fundan* 'gevonden', *fuot* 'voet', *gevan* 'geven', *gripan* 'grijpen', *hant* 'hand', *haton* 'haten', *helpan* 'helpen', *helperi* 'helper', *herta* 'hart', *hi* 'hij', *hirta* 'hert', *hopon* 'hopen', *hōren* 'horen', *hugen* 'verheugen', *ik* 'ik', *in* 'in', *kraht* 'kracht', *makon* 'maken', *nithergān* 'neerdalen', *opanbāron* 'openbaren', *pawlūn* 'paviljoen', *pīna* 'pijn, ongeluk', *rēdigon* 'voorbereiden', *reiken* 'aanreiken', *setten* 'zetten, maken', *sia* 'zij', *sitten* 'zitten', *skalkhēt* 'slechtheid', *skūl* 'schuilplaats', *sprekan* 'spreken', *starkist* 'sterkst', *sunder* 'zonder', *that* 'dat (lidw.)', *that* 'dat (aanw.vnw.)', *thie* 'de', *think* 'ding', *thiustarnussi* 'duisternis', *timbren* 'timmeren', *umbigank* 'omgang', *under* 'onder', *underfān* 'opvangen', *understān* 'begrijpen', *unsa* 'ons', *up* 'op', *watar* 'water', *werk* 'werk', *witherlōn* 'vergelding', *witherō* 'opnieuw' en *wuostnussi* 'woestijn'.

zonder meer als Oudnederlands aangemerkt, wat strikt genomen ook juist is. Dat ze daarnaast ook Oudfries zijn, is daarbij meestal niet expliciet opgemerkt. Dat is vanuit het standpunt van een Oudnederlands woordenboek ook niet verwonderlijk. Maar wanneer we het materiaal opnieuw bekijken, nu met een ruimere blik, op zoek naar sporen van het oudste Fries, dan blijkt er een ruime hoeveelheid woorden voorradig die ook hiertoe gerekend kan worden.

Onderzoek van Quak²⁰ heeft uitgewezen dat in de overgeleverde Hollandse, Friese en Groningse plaatsnamen van voor 1200 ongeveer 150 woorden kunnen geïdentificeerd, die (ook) als Oudfries gekarakteriseerd kunnen worden. Het gaat hier om woorden uit diverse woordklassen, zeker niet alleen om substantieven en adjectieven, hoewel die uiteraard de grootste groep vormen.

Overgeleverde adjectieven zijn onder andere *alt* 'oud', *blint* 'blind', *engi* 'nauw', *fagar* 'mooi', *frī* 'vrij', *hēlig* 'heilig', *hōch* 'hoog', *rōt* 'rood', *smal* 'smal', *lantlōs* 'waterrijk' en *wilthi* 'wild'. Tot de substantieven behoren diernamen als *aro*, *aran* 'arend', *bivur* 'bever', *elvit* 'zwaan', *hinda* 'hinde', *osso* 'os' en *skrō* 'spitsmuis' en persoonsnamen als *elibentoweri* 'vreemdeling', *kunink* 'koning', *monik* 'monnik', *smith* 'smid' en *warg* 'misdadiger'. Verder zijn er woorden voor bomen en struiken zoals *aska*, *eski* 'es', *aspa*, *espi* 'esp', *hasal* 'hazelaar' en *wīda* 'wilg' en voor verschillende soorten bos (*holt*; *lār*; *lō*; *walt*; *widu*).

Ook zijn er veel woorden voor water: *lōs* 'afwatering', *brunno*, *putti* 'waterbron, waterput', *kina* 'kreek' *ā* 'rivier', *delf*, *fliet*, *graht*, *laka*, *slōt* 'gegraven waterloop' en *meri*, *maro* 'meer'. Uiteraard heeft een groot deel van het materiaal betrekking op woonplaatsen (*bant*, *būr*, *burg*, *hēm*, *hūs*, *sala*, *thorp*, *werf*, *wīr*, *wurth*) en soorten land (*akkar* 'bouwland', *bruok*, *slohtra* 'moerasland', *kōg*, *werplant* 'buitendijks land', *lant* 'stuk land', *māda*, *wētha* 'weiland', *muor* 'veenland', *nessi*, *ort*, *spīk* 'landtong', *ōi* 'eiland', *strank* 'langwerpig stuk land', *wertha* 'riviereiland').

Tot het materiaal behoren verder telwoorden zoals *ēn* 'een', *thrī* 'drie' en *hundret* 'honderd', voorzetsels zoals *biōstan* 'ten oosten van' en *būtan* 'buiten', bijwoorden zoals *north* 'noord', *ōst* 'oost', *sūth*, *sūnth* 'zuid' en *west* 'west' en het prefix *anda-* 'tegenover gelegen'.

Tot besluit

Hoewel het niet direct de opzet van het project was, zijn er in het *Oudnederlands Woordenboek* veel woorden te vinden die Oudfries zijn. Een deel daarvan is expliciet gemarkeerd, zoals het materiaal uit de runeninscripties en de Groningse Psalmglossen. Ook bij het materiaal dat uit de plaatsnamen in Holland, Friesland en Groningen werd opgetekend, wordt regelmatig gewezen op Friese kenmerken, bijvoorbeeld waar varianten als *slāt* en *slōt* 'sloot' of *skrā* en *skrō* 'spitsmuis' naast elkaar voorkomen.

---

²⁰ A. Quak, 'Altfriesisches in Altniederlandischen Ortsnamen', in *Amsterdamer Beiträge zur älteren Germanistik* 57 (2003), 281-310.

Wanneer we de toponiemen bekijken, vaak samenstellingen, die een element hebben dat specifiek Friese kenmerken vertoont, komen er op basis daarvan nog vele andere woorden tevoorschijn die als Oudfries beschouwd kunnen worden. Als *skrā* in *skrānholt*, een onbekende plaats in Noord-Holland, een Oudfrieze vorm is, dan is immers de kans groot dat ook het element *holt* 'bos, woud' hier als Oudfries beschouwd moet worden, ook al verschilt het qua vorm niet van het Oudnederlandse woord *holt*.

Op deze manier zijn er alleen al in het Oudnederlandse materiaal meer dan 200 Oudfrieze woorden te vinden. Ongeveer de helft daarvan, de woorden en woordvormen die van het Oudnederlands afwijken, is in het *Oudnederlands Woordenboek* expliciet gekenmerkt als Oudfries. Maar ook van die woorden en woordvormen die in beide talen dezelfde vorm hebben, is het interessant om op het mogelijk Oudfrieze karakter te wijzen.

Naar mijn mening zijn er twee manieren om dit aan te pakken. De eerste is dat het *Oudnederlands Woordenboek* wordt omgewerkt tot een woordenboek van het Oudnederlands en het Oudfries tot het jaar 1200, met een nieuwe naam en gelijke rechten voor de woorden uit beide talen. Een andere aanpak is dat er een nieuw woordenboekproject gestart wordt voor alleen het Oudfries. Hier kunnen dan de Oudfrieze trefwoorden, woordvormen en overige gegevens uit het *Oudnederlands Woordenboek* naartoe worden overgeheveld. In dit laatste geval zou het dan wel mooi zijn als het Oudfries woordenboek op termijn toegevoegd kon worden in het woordenboekportaal Nederlands en Fries. Zoals het *Woordenboek der Friese Taal* en het *Online Woordenboek Nederlands-Fries* zusterprojecten zijn van het *Woordenboek der Nederlandsche Taal* en het *Algemeen Nederlands Woordenboek*, kan een *Oudfries Woordenboek* zo het zusterproject worden van het *Oudnederlands Woordenboek*. De infrastructuur en het dictionarywritingsysteem van het *Oudnederlands Woordenboek* zijn daar in elk geval voor beschikbaar, net zoals de informatie over de in het ONW opgenomen Oudfrieze vindplaatsen en trefwoorden. Het is de moeite waard om eens serieus te gaan kijken of een dergelijk project inmiddels niet levensvatbaar kan zijn.